
Baggrund

Opgaverne indenfor natur- og miljøområdet var før kommunalreformen hovedsageligt delt mellem amterne og kommunerne - med kun få opgaver i staten. Med kommunalreformen blev ansvaret for langt de fleste opgaver samlet i kommunerne. Nationale og særligt teknisk komplicerede opgaver blev dog placeret i staten. Opgaver vedrørende råstofplanlægning, jordforurening og de nye regionale udviklingsplaner blev placeret i regionerne.

Der blev også gennemført en helt ny lovgivning vedrørende miljøgodkendelse af husdyrbrug, der trådte i kraft samtidig med reformen. Parallelt hermed implementeres der flere EU-direktiver på vand- og naturområdet.

Endelig overtog kommunerne en væsentlig del af amternes opgaver inden for den fysiske planlægning, mens regionerne fik til opgave at udvikle en ny plantype, den regionale udviklingsplan.

Fokusområder

Ansvaret for natur- og miljøområdet er på mange områder delt mellem især staten og kommunerne. På den baggrund er det relevant at evaluere snitfladerne i opgavevaretagelsen og muligheder for samarbejde på tværs af kommunegrænser mhp. at sikre en omkostningseffektiv implementering af miljøpolitiske målsætninger inden for de eksisterende økonomiske rammer. Evalueringen vil især have fokus på de kommunale opgaver på vand- og naturområdet samt godkendelse og tilsyn.

Vand- og Naturindsats

- *Natur-indsatsen:* Kommunernes naturindsats består dels af Natura 2000-indsatsen, der i høj grad er styret af målsætninger på EU-niveau og de konkrete naturområder kan gå på tværs af kommunegrænser, dels af forvaltnings- og myndighedsopgaver fastsat på nationalt niveau. Natura 2000-indsatsen hænger sammen med kommunernes øvrige forvaltnings- og myndighedsopgaver på naturområdet, herunder kommunernes forvaltning af § 3-naturen. Fordele og ulemper ved den nuværende placering af opgaven analyseres. Herunder analyseres snitfladeproblematikker i forhold til kommunernes øvrige opgaver på naturområdet.
- *Vådområdeindsatsen:* Vådområdeprojekterne er økonomisk tunge og administrativt komplekse. Der er indgået en særskilt administrationsmodel for vådområdeindsatsen, hvor ansvaret er delt mellem staten og kommunerne. Kommunerne har ansvaret for etablering af ca. 10.000 ha vådområder inden 2015. I forbindelse med finansloven for 2012 har regeringen besluttet at etablere statslige vådområder. Det skal analyseres, hvordan vådområdeindsatsen som helhed bedst administreres.

- *Vandløb:* Kommunerne varetager både den løbende regulering og drift i medfør af vandløbsloven og en særlig indsats efter de nationale vandplaner. Dele af indsatsen efter vandplanerne er meget snævert knyttet til de øvrige vandløbsopgaver, og bør derfor ses i sammenhæng hermed. Det gælder blandt andet for indsatsen vedrørende ændret vandløbsvedligeholdelse. Andre indsatser efter de nationale vandplanerne, f.eks. fjernelse af spærringer og åbning af rørlagte strækninger, har mere karakter af anlægsarbejder og det rette forvaltningsniveau kan derfor overvejes. Fordele og ulemper ved den nuværende placering af opgaverne analyseres nærmere.

Miljøgodkendelser og tilsyn

- *Godkendelse og tilsyn af virksomheder:* Med kommunalreformen blev staten godkendelses- og tilsynsmyndighed for de største og mest komplekse virksomhedstyper, mens kommunerne blev myndighed for resten. Denne opdeling følger dog ikke EU-direktivernes kategorisering af virksomhederne. Centraliseringen har sikret en ensartet sagsbehandling af de største og mest komplekse virksomheder. Den kommunale forvaltning sikrer lokalkendskab til mindre virksomheder. Desuden har den delte kompetence mellem staten og kommunerne for affaldsdeponier rejst snitfladeproblematikker i praksis. Fordele og ulemper ved forskellige grænser mellem statens og kommunernes opgaver og muligheder for samarbejder på tværs af kommunegrænser analyseres.
- *Godkendelse og tilsyn af husdyrbrug:* Der har været kritik af forvaltningen af husdyrsager bl.a. pga. lang sagsbehandlingstid. Det skyldes både kompleks lovgivning samt, at nogle kommuner har meget få sager. Ca. 20 pct. af kommunernes afgørelser på husdyrområdet påklages, og sagerne er hidtil i høj grad blevet hjemvist til fornyet behandling i kommunerne. Det skal analyseres, hvordan opgaven organiseres mest hensigtsmæssigt, herunder med henblik på at understøtte en mere effektiv sagsbehandling.

Øvrige

- *Råstoffer(berunder jord):* Råstofområdet er delt mellem kommuner og regioner, så tilladelser til råstofvindning gives af kommunerne, mens den overordnede planlægning foretages af regionerne. Den nuværende opgavefordeling indebærer, at der kan være overlap i kommunernes og regionernes opgaveløsning. Fordele og ulemper ved forskellige scenarier for placering af opgaven analyseres.

Det forudsættes, at forslag til justeringer fra arbejdsgruppen holdes inden for de eksisterende økonomiske rammer. Det bemærkes, at der er drøftelser mellem Miljøministeriet og KL om de administrative omkostninger forbundet med opgaverne efter vand- og naturplanerne.

Organisering og tidsplan

Evalueringen udarbejdes af en arbejdsgruppe bestående af:

- Miljøministeriet (formand)
- Økonomi- og Indenrigsministeriet

- Finansministeriet
- Skatteministeriet
- KL
- Danske Regioner

Evalueringen færdiggøres senest 1. oktober 2012, så den kan indgå i den samlede afrapportering fra udvalget vedr. evaluering af kommunalreformen. Arbejdsgruppen afrapporterer fsva. vand- og naturindsatsen i maj 2012 forud for drøftelserne om kommunernes økonomi for 2013.